

Quendischavla radunonza generala dil

Forum cultural Tujetsch

Venderdis, ils 30 da november 2012, allas 20.00 uras en sala pintga, casa da scola, Sedrun

Protocol

1. Beinvegni e presenza

President Andre Schmid beneventa ils 13 presents alla quendischavla radunonza dil FcT. Specialmein beneventa el ils representants dalla Stalla Libra. Perstgisai ein: president communal Pancrazi Berther, Bruno Berther e Guido Friberg.

2. Elecziun d'in dumbravuschs

Sco dumbravuschs vegn Gion Giachen Monn, Rueras, eligius.

3. Prelecziun ed approbaziun dil protocol dalla radunonza generala dils 2 da december 2011

Il protocol dils 2 da december 2011 vegn prelegius ed approbaus unanimamein. President Andre Schmid admetta in sincer engraziament al nuder dil FcT.

4. Rapport annual 2011/12

En siu rapport presidial menziunescha il president entginas activitads succedidas el decuors digl onn da lavur dil FcT.

Giubileum 50 onns Sedrun Pendicularas SA

En sia introducziun menziunescha il president André il giubileum da 50 onns Sedrun Pendicularas SA. Cun in per patratgs seregorda el dalla historia, da sia partenza malguessa igl onn 1962, co tut ei sesviluppau e la gronda midada succedida suenter 50 onns. La historia d'ina interpresa da success per la val che ha promoviu il turissem d'unviern s'auda al vargau. En special fa el era menziun dil cudisch ch'ei cumparius pil giubileum

Museum La Truaisch – exposiziun Nossa Scola

En collaboraziun cul Museum La Truaisch ei l'exposiziun sur dalla scola vegnida preparada e presentada alla fin digl onn 2011 en fuorma d'ina vernissascha. L'exposiziun ha dau ina investa el svilup dalla scola cun presentar ils bauns da scola d'antruras, ils requisits d'ir e luvrar en scola, ils cudischs ed auter bia. Ina numerusa retscha da films e fotos han cumpletau l'exposiziun. L'exposiziun ha svegliu interess sur las scheinas dalla vischnaunca ora. Ina lavur davart la historia dalla scola ha accumpignau l'exposiziun Nossa Scola.

Mummetta – Prelecziun ord il cudisch da Dumeni Capeder

Dumeni Capeder ha ragischs tuatschinas davart da sia mumma ch'ei carschida si a Bugnei tiels Curschellas. Ella prelecziun el Hotel Krüzli ha el presentau sia ovra davart sia mumma – titulada cun Mummetta. Igl ei stau nundetg interessant d'udir il scribent e la biografia d'ina mumma ch'ha giu in tut special e fascinont decuors dalla veta.

Casti da Putnengia

La gronda lavur dil FcT ei per uonn seconcentrada sil casti da Putnengia. Cun agid d'ina uniu indigena ei il plaz da lavur vegnius preparaus e silsuenter ha la firma Loretz sanau ils mirs dalla tuor e quels dil contuorn. Oravontut ein las miraglias viers vest vegnidadas sanadas da rudien e reconstruidas agl original. Cun agid da signur Nöthiger, in um specialisau sil sector da castials, ei quei reussiu stupent ed il casti fa ussa ina pareta d'ina certa luschezia e noblezia e muossa empau la dimensiun da pli baul.

Las preparativas per la tuor interna ord lenn schaian ussa oravontut ellas ponderaziuns davart la finanziaziun. Plinavon vegn cun primavera eregiu ina punt per arrivar sul foss el casti. Igl access al casti pretenda ina senda e clars muossavias. Quel duei succeder neu da Dieni e Rueras.

Tablas informativas

Avon maun stat in exempel per il Plaz Cadruvi. Ei stat ussa sin via da metter en vigur tallas tablas d'informaziun e mirar il resun. Quella acziun dependa tonpli era dalla finanziaziun, dil sustegn davart la vischnaunca ed uniun turistica.

Giuv

La lavur vid il tetg ei empau s'entardada. La lenna ei denton pinada e las slondas vegnan semtgadas el decuors digl unviern. Aschia vegn la lavur execuیدا el decuors digl onn 2013.

Skizzas a Rueras

Las skizzas silla casa da Giusep Monn ein enconuschentas. La tradiziun rauenta da skizzas fatgas en connex cun l'invasiun dils Franzos igl onn 1799. Nus vein fatg attents la tgira da monuments sin quellas skizzas ed igl interess da quellas varts ei semusaus a moda positiva. El decuors digl onn 2013 vegnan quellas inventarisadas e dessignadas! Silsunter suonda ina interpretaziun dalla valeta historica dils dessegn mural.

Calender 2013

Il calender 2013 ei embellius cun fotos dalla collecziun Foto Gross da Sogn Gagl. Las fotos dateschan dils onn 1960. Ils davos onns stuein nus deplorablamein constatar ina digren dalla vendita. Quei dat a nus da patertgar tgei intervegnir, ni forsa insumma desister d'in calender cun fotos tuatschinas.

5. Rendaquen, rapport dalla revisura ed approvaziun dil quen

Il quen vegn presentaus da nies cassier Tumaisch Valier. En ses plaids introductivs fa el attents sin las grondas investiziuns digl onn da quen. Ina part dil quen dalla firma Loretz ella summa da 10'000.- frs. seigi aunc aviarts. Ils saldos dils dus contos muossan eclatantamein quei factum.

Survesta quen ordinari:

Entradas	11'178.80
Expensas	22'714.20
Fatg anavos 2011/12	11'535.40
Bilanza:	
Saldo dils 01-11-2011	13'445.25
Saldo dils 01-11-2012	1'909.85
Fatg anavos 2011/12	11'535.40

Survesta dil conto casti da Putnengia:

Entradas (2003-2012)	167'331.30
Expensas	167'027.10
Saldo per ils 1-11-2012	304.20
Bilanza:	
Saldo dils 01-11-2011	32'666.30
Saldo dils 01-11-2012	304.20
Fatg anavos 2011/12	32'332.10

La revisura da quen, dunna Barla Monega, plaيدا da sia revisiun. Las quittanzas seigien tuttas stadas avon maun ed il quen seigi vegnius menaus cun cumpetenza. Ella engrazia al cassier per sia oreifra lavur ed alla suprastonza pigl engaschi en favur dalla cultura tuatschina. Ella propona d'acceptar il quen cun dar scarica all'entira suprastonza. Il quen vegn acceptaus unanimamein.

6. Contribuziun annuala

Sin proposta dalla suprastanza dil Forum vegn la contribuziun annuala laschada sco tochen dacheu.

7. Projects 2012/13

President André Schmid presenta il program da lavur pigl onn 2012/13.

Putnengia e punt Sumsassi

Dapi ussa 15 onns sefatschenta il Forum cultural Tujetsch cul casti da Putnengia. Ussa ei ina terminaziun veseivla. Cun 2013 duei il casti retscheiver in access ed ina punt sur il foss vi ella tuor e contuorn. Plinavon duei era, e quei tenor las finanzas, vegnir sanau ils ulteriurs mirs. Quels fan buca la prescha, mo per mantener els, ston els vegnir sanai. En vesta stat era ina reconstrucziun dalla entrada el stan original. Medemamein il scuvierer la cistiarna egl ost dil casti ei in giavisch che schai dapi onns a nus a cor.

Las finanzas decidan la construcziun dalla tuor da lenn. Perquei fatg sestentin nus en rama dil program da lavur. La tuor fuss ni ei segiramein la cruna dalla sanaziun e reconstrucziun dil complex dil casti da Putnengia. En connex cun la tuor da lenn stat era ina punt sul Rein da Sumsassi vi Plaunmiez. Nus provedin ina stretga collaboraziun. En vesta stat era ina presentaziun dallas vias veglias che menavan sul Cuolm d'Ursera. Ensemen formassen quels dus objects in ambient ordvart interessant, la punt sur il giuven Rein e la tuor cun ina bellezza survesta sul vonn dalla val. Da l'autra vart ei la punt in slargiamet cumadeivel dalla reit da viandar viers Selva/Tschamut e pil contuorn da Rueras/Dieni.

Baghetg a Giuv

L'ucliva da Giuv ei perdetga dalla historia dalla colonisaziun dalla val e dalla veta muntagnarda. Numerus baghetgs ein svani dapi igl onn 1805, igl onn ch'ins ha priu per serius da bandunar l'ucliva muort prighel da lavinas. La caplutta tradescha il pli fetg il vitg habitau. La sanaziun dil tetg d'in dils baghetgs, quel en possess dalla pleiv, ei mo ina mudesta acziun fatga en favur dil manteniment dalla ucliva. La lavur da cuvierer cun slondas succeda 2013.

Viadi cultural

Per promover la vesta culturala previn nus danovamein in viadi ella vischinonza, ella regiun per contemplar edifecis culturals ni schar presentar cultura regiunala.

Exposiziun Museum La Truaisch – Fotos da Teofil Schmid-Venzin, Sedrun

L'exposiziun speciala dil Museum La Truaisch presenta uonn fotos da Teofil Schmid. Il FcT collaborescha danovamein. Las fotos da Teofil Schmid documenetschan la val ils onns 1940 – 1960. Ellas presentan oravontut la cuntrada da nossa val ord vesta d'in graficher, mo era ord vesta d'in um da fatschenta. Sper la fotografia da cuntrada, ch'el damogna suveranamein, eis el era staus fotograf da fiastas ecclesiaticas e fiastas da famiglia. Las fotos ein exponidas en sala ed en stiva. Dasperas vegnan numerusas fotos presentadas vid la preit en fuorma digitala.

Calender 2014

Dudisch onns ei il calender cumparius. El ha legrau biars cun sias fotos dalla val. Igl ei era stau in documentar la val ed era in sensibilisar il pievel per nossas bellezias dil vargau cun la vesta da motivar da mantener nossa identitad culturala. La digren dalla cumpra fa quitaus. Nus vegnin a perseguitar la vendita dil calender 2013 e decider tenor situaziun.

8. Varia

Arthur Loretz dalla Stalla Libra orientescha davart las activitads dalla SL. L'idea deriva, ni plitost il motiv, ei naschius ord dils numerus clavaus el vitg da Sedrun. Biars ein vits e decadents ed ord funcziun originala. Cheu ei naschiu l'idea da funcziunar els entuorn en ina tribuna d'exposiziun cun far diever d'iral e ladretschs. Tochen ussa han treis exposiziuns giu liug. Ins vegn a cuntinuar sin quella moda cun dar la pussevkladad a giuvens artists da sepresentar. En egl, ni sin la rucca da giavischs, stat la collaboraziun cun autras instituziuns culturalas. Cheu patratga el vid il Museum La Truaisch ed il FcT. El vesa ina collaboraziun en projects cumineivels e cun esser segideivels cun las resursas da mintga instituziun, adressas ed exprientschas. President André Schmid engrazia per las informaziuns e

replica ch'ei seigi segiramein pusseivel da collaborar sin ina moda ni l'otra. Il temps vegni segiramein a porscher talas pusseivladads.

Beni Hendry fa attents sin la valeta dil casti era per l'instrucziun en scola. Davart la Stalla Libra s'exprima el che las exposiziuns tochen dacheu seigien plitost stadas per ina elita culturala da gliעד e pauc popularas – buca per nosssa gliעד.

Gion Giachen Monn plaيدا dalla ucliva da Giuv e dalla necessitad dad era dar uorden agl entir ambient dils clavaus sco era dalla caplutta.

Geraua Eveline Soliva fa attenta che tuttas uniuns culturalas dueigen ver la medema preferenza. Ella lauda la buna collaboraziun denter il FcT e dil Museum La Truaisch e spera sin ina tala cuntinuaziun. Il FcT hagi danovamein fatg lavur grondiusa. Il casti sepresenta ussa sco ver bein cultural e historic dalla val. Ton la tuor sco ina punt a Sumsassi vegnien a dar a quei ambient historic il duiu character e valeta cultur-historica per Tujetsch. Ella engrazia pigl engaschi a tuttas persunas involucadas.

Terminaziun

La fotografia ei in document prezios. Tarcisi Hendry ha elegiu entginas fotos da different gener e differentas categorias. Cun entginas explicaziuns fa el attents sigl essenzial da quellas fotos.

Il president siara silsunter la radunonza, engrazia per la participaziun e per la buna discussiun en favur dalla culturala.

Duront in pign pushegn vegn admirau fotos da Teofil Schmid-Venzin che animeschan a gronda discussiun, oravontut lu, cu ellas presentan persunas ord la val.

Sedrun, ils 28 da december 2012

Igl actuar: Tarcisi Hendry